

“Deze foto's van mijn ouders als kind en hun trouwfoto staan bij mij in de woonkamer.”

DE OUDERS VAN MARIAN STAPTEN SAMEN UIT HET LEVEN

“DE HUISARTS KWAM EN VROEG WIE ER ALS EERSTE WILDE”

Het komt steeds vaker voor: oudere echtparen die besluiten samen te sterven. Ook de ouders van Marian Groen (57) wilden dat. “Ik wist meteen dat ik ze een lijdensweg wilde besparen.”

“De trouwringen van mijn ouders draag ik nu zelf. Afgelopen augustus zouden ze zestig jaar getrouwd zijn geweest.”

“Mijn ouders woonden dicht bij me en ook onze strandhuisjes stonden vlak bij elkaar. Deze foto is vijf jaar geleden genomen.”

“Mijn vader van 86 had al jaren ondraaglijke rugpijn. Alle mogelijke operaties had hij ondergaan, alle ziekenhuizen had hij afgelopen, niemand kon hem helpen. Hij moest ermee leren leven, maar hij was de pijn zó zat. Begin 2014 begon mijn moeder van 84 te kwakkelen en toen uiteindelijk bleek dat ze uitgezaaide kanker had, zei ze resoluut: ‘Daar wil ik niet meer aan behandeld worden.’ Mijn ouders wilden euthanasie, wat mijn broer en mij niet verbaasde, ze waren al jaren lid van de euthanasievereniging. Ik besefte dat ik in één klap mijn beide ouders zou verliezen. Maar ik wist ook dat ik ze een lijdensweg wilde besparen en dat ik hen bij zou staan.”

Manieren om te sterven

“Omdat de huisarts niet mee wilde werken aan euthanasie, nam mijn broer contact op met een stichting die steun geeft aan mensen die ervoor kiezen om hun leven te beëindigen. Al snel kwam er een consulente langs met een dik boek met daarin de verschillende methodes om te sterven. Daar zaten we dan aan tafel, het was heel onwerkelijk. Mijn ouders wilden sterven door een poeder in te nemen maar omdat mijn moeder niets meer binnenhield, hadden we toch echt een arts nodig. Op het moment dat we een huisarts vonden die bereid was mijn ouders als patiënt op te nemen en de euthanasie te begeleiden, viel er een last van mijn schouders. Zij zag direct dat mijn moeders einde al nabij was. Mijn vader vertelde haar over zijn helse pijn en dat hij alleen vanwege mijn moeder nog niet uit het leven was gestapt. Ook legde hij uit dat hij niet eerst het overlijden van zijn vrouw en vervolgens haar crematie mee wilde maken. Wat had dat voor zin? Ze wilden er samen uit stappen, hand in hand. De huisarts begreep het, maar zei dat we het oordeel van de twee SCEN-artsen (onafhankelijke artsen die kijken of voldaan wordt aan de eisen van de euthanasiewet, red.) moesten afwachten.”

Omgekeerde kraamvisite

“De volgende dag ging mijn vader iedereen bellen: ‘An heeft een tumor achter haar lever, ik heb het ook wel gezien hier, we stappen eruit. Dus als je nog gedag wilt zeggen, dan kun je langskomen.’ Iedereen schrok zich een ongeluk en er kwam een stroom

visite op gang. Eigenlijk leek het wel op kraambezoek, maar dan omgekeerd. Mijn ouders vonden het geweldig om iedereen weer te zien en te spreken en ik heb goede herinneringen aan die periode, waarin we niet alleen veel hebben gehuild maar ook hebben gelachen. Gelukkig kreeg ik vrij van mijn werk zodat ik alles in goede banen kon leiden. Elke keer als mensen afscheid namen, moesten we hen troosten en bijstaan. Want dan kwam weer het besef: dit is de laatste keer dat we An en Willem in levenden lijve hebben gezien. Op woensdagavond kregen we bericht dat allebei de SCEN-artsen akkoord gingen en de volgende dag zou de sterfdatum worden. Natuurlijk deed ik die nacht geen oog dicht. De volgende ochtend ging de

“Iedereen die langskwam wist: dit is de laatste keer dat we ze in levenden lijve zien”

telefoon en toen ik ‘mama’ zag staan in het scherm, stond mijn hart stil. Dit was het allerlaatste telefoontje dat ik van ze zou krijgen. Ik nam op, het was mijn vader. Of ik snel wilde komen want hij kreeg mijn moeder niet overleefd. Toen ik aankwam, zag ik dat mijn vader achter mijn moeder was gaan zitten om haar overleefd te houden. We trokken haar samen omhoog, waarna hij van pijn en vermoeidheid weer tegen haar aan in slaap viel. Hoe ze daar samen zaten... Zo breekbaar. Het was een heel teer moment.”

Dicht tegen elkaar aan

“In de loop van de dag kwam alle naaste familie. Mijn moeder, die al dagen niet meer uit bed had kunnen komen, kwam erbij zitten in de woonkamer. We hadden Caro Emerald opgezet, haar lievelingsmuziek en af en toe zag ik haar voet meetikken op de maat. ‘Pap, welke kleren wil je eigenlijk aan straks?’, vroeg ik. Even was er paniek toen bleek dat de trui die hij wilde dragen in de wasmand lag, dus die heb ik nog snel

gewassen. Ondertussen hield ik de klok in de gaten, want als de huisarts zou komen, moesten we er klaar voor zijn. Toen de bel ging, stond iedereen op om mijn ouders te omhelzen. Dat afscheid – het was hartverscheurend, als ik daaraan terugdenk, kan ik alleen maar huilen. Maar op dat moment moest ik dóór. Ik hielp mijn moeder overeind en heel voorzichtig, voetje voor voetje, schuifelden we naar de slaapkamer. Mijn ouders gingen op bed dicht tegen elkaar aan zitten en pakten elkaars hand waarin die ochtend bij allebei al een infuus was aangebracht. Mijn broer ging naast mijn moeder zitten, ik naast mijn vader, mijn arm om zijn schouders. De arts kwam de slaapkamer binnen, zette haar spullen aan het voeteneind en vroeg wie het eerst wilde. Dat werd mijn moeder. We hielden elkaar allemaal stevig vast toen mijn moeder de verdoving kreeg. Ze viel direct in slaap. Na mijn vaders verdoving kreeg mijn moeder als eerste de dodelijke injectie. Ze overleed vrijwel direct. Daarna was het mijn vaders beurt. Bij hem duurde het langer. Toen stierf ook hij.”

Verschrikkelijk gemis

“Ik denk dat de manier waarop mijn ouders zijn gegaan, prachtig is: sterven terwijl je wordt vastgehouden door je eigen kinderen. Maar het was zwaar. De dag na het overlijden belde ik mijn broer: ‘Nou, het was prachtig voor papa en mama, maar wij zitten nu met de gebakken peren.’ Ik heb vreselijk veel verdriet, het gemis is verschrikkelijk. Daarom zorg ik ervoor dat ik continu bezig ben, om het zo min mogelijk te voelen. Als ik niet kan slapen, kijk ik in mijn mobieltje naar de foto die ik nam op die laatste ochtend, toen mijn vader tegen mijn moeder aan weer in slaap was gevallen. Zodra ik die foto zie, weet ik weer hoe ziek ze waren, dat het niet meer ging. Dan weet ik dat het goed is dat ze gegaan zijn. Hand in hand, precies zoals ze het wilden.”

In 2013 stierven er 4501 mensen na euthanasie. Er wordt niet bijgehouden hoeveel mensen samen uit het leven stappen. (Bron: Toetsingscommissie Euthanasie)